

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (negyedik tanács)

2016. július 14. *

„Előzetes döntéshozatal — Szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések — 2004/18/EK irányelv — Az 53. cikk (2) bekezdése — Az odaítélés szempontjai — Gazdaságilag legelőnyösebb ajánlat — Értékelési módszer — Súlyozási szabályok — Az ajánlatkérő azon kötelezettsége, hogy az ajánlati felhívásban pontosítsa az odaítélés szempontjainak súlyozását — A kötelezettség terjedelme”

A C-6/15. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Raad van State (államtanács, Belgium) a Bírósághoz 2015. január 12-én érkezett, 2015. január 6-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **TNS Dimarso NV**

és

a **Vlaams Gewest**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (negyedik tanács),

tagjai: T. von Danwitz tanácselnök, C. Lycourgos, Juhász E. (előadó), C. Vajda és K. Jürimäe bírák,

főtanácsnok: P. Mengozzi,

hivatalvezető: Illéssy I. tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2016. január 13-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a TNS Dimarso NV képviseletében P. Flamey, G. Verhelst és A. Lippens advocaten,
- a belga kormány képviseletében J.-C. Halleux, N. Zimmer és C. Pochet, meghatalmazotti minőségben, segítőik: R. Vander Hulst, D. D’Hooghe és N. Kiekens advocaten,
- az olasz kormány képviseletében G. Palmieri, meghatalmazotti minőségben, segítője: S. Varone avvocato dello Stato,
- az Európai Bizottság képviseletében E. Manhaeve és A. Tokár, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: holland.

a főtanácsnok indítványának a 2016. március 10-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,
meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az építési beruházásra, az árubeszerzésre és a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szóló, 2004. március 31-i 2004/18/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2004. L 134., 114. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 7. kötet, 132. o.) 53. cikke (2) bekezdésének az ajánlattevőkkel szembeni egyenlő bánásmód elvére és az abból eredő átláthatósági követelményre tekintettel való értelmezésére irányul.
- 2 Ezt a kérelmet egy, a TNS Dimarso NV (a továbbiakban: Dimarso) és a Vlaams Gewest (flamand régió) között az ajánlattevők által benyújtott ajánlatok utóbbi szervezet által szervezett, szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési eljárásban történő értékelése módszerének szabályosságával kapcsolatban folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 A 2004/18 irányelv (46) preambulumbekkezdése kimondja:

„A szerződéseket olyan objektív szempontok alapján kell odaítélni, amelyek biztosítják az átláthatóság, a megkülönböztetés-mentesség [helyesen: a hátrányos megkülönböztetés tilalma] és az egyenlő bánásmód elvének a betartását, és garantálják, hogy az ajánlatokat a valódi verseny feltételei mellett bírálják el. Ennek eredményeképpen helyénvaló, hogy csupán két szerződés-odaítélési szempont, »a legalacsonyabb összegű ellenszolgáltatás« és »a gazdaságilag legelőnyösebb ajánlat« alkalmazása legyen megengedett.

Az egyenlő bánásmód elvének a szerződések odaítélése során történő alkalmazását biztosítandó, helyénvaló arra vonatkozó – a joggyakorlatban kialakított – kötelezettséget megállapítani, hogy biztosítani kell a szükséges átláthatóságot annak érdekében, hogy valamennyi ajánlattevő észszerű mértékig tájékozott legyen azon szempontok és szabályok tekintetében, amelyeket a gazdaságilag legelőnyösebb ajánlat kiválasztására alkalmazni fognak. Ezért az ajánlatkérő szervek feladata, hogy a szerződés odaítélésének szempontjait és e szempontok relatív súlyozását kellő időben az ajánlattevők tudomására hozzák, hogy ez utóbbiak az ajánlat elkészítésekor ezekkel tisztában legyenek. Az ajánlatkérő szervek – kellően indokolt esetben, amelyre magyarázatot kell tudniuk adni – mellőzhetik az odaítélési szempontok súlyozásának feltüntetését, amennyiben a súlyozás, különösen a szerződés összetettsége miatt, előre nem állapítható meg. Ebben az esetben fel kell tüntetniük a szempontok csökkenő fontossági sorrendjét.

Ha az ajánlatkérő szerv úgy dönt, hogy a gazdaságilag legelőnyösebb ajánlat alapján ítéli oda a szerződést, úgy kell elbírálnia az ajánlatokat, hogy megállapítsa, melyik esetében a legkedvezőbb a szolgáltatás/ellenszolgáltatás aránya. Ennek érdekében meg kell határozni azokat a gazdasági és minőségi szempontokat, amelyek összességükben véve lehetővé teszik annak megállapítását, hogy az ajánlatkérő szerv számára melyik a gazdaságilag legelőnyösebb ajánlat. E szempontok meghatározása függ a szerződés tárgyától, mivel a szempontoknak lehetővé kell tenniük az egyes ajánlatok kínálta teljesítményszintnek a szerződés – műszaki leírásban meghatározott – tárgya ismeretében történő elbírálását és az egyes ajánlatokban szereplő szolgáltatás/ellenszolgáltatás arányának a mérését.

[...]

4 A 2004/18 irányelv 2. cikke előírja:

„Az ajánlatkérő szervek a gazdasági szereplőket egyenlő és megkülönböztetés-mentes [helyesen: hátrányos megkülönböztetéstől mentes] bánásmódban részesítik, és átlátható módon járnak el.”

5 Ezen irányelvnek „A szerződés odaítélésének szempontjai” című 53. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Az egyes szolgáltatások díjazására vonatkozó nemzeti törvényi, rendeleti, illetve közigazgatási rendelkezések sérelme nélkül, az ajánlatkérő szerv a szerződéseket a következő szempontok valamelyike alapján ítéli oda:

a) ha a szerződés odaítélése az ajánlatkérő szerv szempontjából gazdaságilag legelőnyösebb ajánlat alapján történik, a kérdéses szerződés tárgyától függően olyan különböző szempontok alapján, mint például a minőség, az ár, a műszaki érték, az esztétikai és a funkcionális jellemzők, [a környezetvédelmi jellemzők,] a folyó költségek, a költséghatékonyság, a vevőszolgálat és a technikai segítségnyújtás, a szállítási határnap vagy határidő, illetve a teljesítési határidő; vagy pedig

b) kizárólag a legalacsonyabb összegű ellenszolgáltatás szempontja alapján.

(2) A harmadik albekezdés rendelkezéseinek sérelme nélkül, az (1) bekezdés a) pontjában említett esetben az ajánlatkérő szerv minden egyes, a gazdaságilag legelőnyösebb ajánlat meghatározásához kiválasztott szempont tekintetében megállapítja annak relatív súlyozását a hirdetményben vagy ajánlattételhez szükséges dokumentációban, illetve versenypárbeszéd esetében az ismertetőben.

Ezeket a súlyozásokat – megfelelő maximális terjedelem megadása mellett – egy skálán lehet kifejezni.

Amennyiben az ajánlatkérő szerv véleménye szerint a súlyozás bizonyítható okokból nem lehetséges, a szempontokat a hirdetményben vagy az ajánlattételhez szükséges dokumentációban, illetve versenypárbeszéd esetén az ismertetőben csökkenő fontossági sorrendben kell feltüntetnie.”

A belga jog

6 A közbeszerzésről, valamint bizonyos, építési beruházásra, árubeszerzésre és szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződésekről szóló, 1993. december 24-i törvény alapügyben alkalmazandó szövegének 16. cikke a következőképpen rendelkezik:

„A nyilvános vagy meghívásos közbeszerzési eljárások esetén a szerződést a legvonzóbb szabályszerű ajánlatot benyújtó ajánlattétvőnek kell odaítélni, figyelembe véve az ajánlattételhez szükséges különleges dokumentációban vagy adott esetben a hirdetményben feltüntetendő odaítélési szempontokat. A szerződést az ajánlattételhez szükséges különleges dokumentációban vagy adott esetben a hirdetményben szereplő odaítélési szempontok figyelembevételével a legelőnyösebb szabályszerű ajánlatot benyújtó ajánlattétvőnek kell odaítélni. Az odaítélés szempontjainak a szerződés tárgyára kell vonatkoznuk, például a termékek vagy szolgáltatások minőségére, az árakra, a műszaki értékre, az esztétikai és funkcionális jellemzőkre, a környezetvédelmi jellemzőkre, a szociális és etikai megfontolásokra, a folyó költségekre, a költséghatékonyságra, a vevőszolgálatra és a technikai segítségnyújtásra, a szállítási határnapra vagy határidőre, illetve a teljesítési határidőre. [...]”

- 7 Az építési beruházásra, árubeszerzésre és szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződésekről, valamint az építési koncessziókról szóló, 1996. január 8-i királyi rendelet alapügyben alkalmazandó szövegének 115. cikke értelmében:

„Az ajánlatkérő szerv az általa legvonzóbbnak tartott szabályszerű ajánlatot a szerződéstől függően változó szempontok alapján választja ki. [...]

Az egyes szolgáltatások díjazására vonatkozó törvényi, rendeleti, illetve közigazgatási rendelkezések sérelme nélkül, az ajánlatkérő szerv az ajánlattételhez szükséges különleges dokumentációban vagy adott esetben a hirdetményben megjelöli valamennyi odaítélési szempontot, lehetőség szerint csökkenő fontossági sorrendben, amiről ez esetben az ajánlattételhez szükséges különleges dokumentáció is említést tesz. Ennek hiányában az odaítélési szempontok egyenlő értékkel bírnak.

[...]”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 8 Az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* 2012. január 31-én közzétett, „Woonsurvey 2012: survey naar de woning en de woonconsument in Vlaanderen” című hirdetménnyel a flamand régió szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződés megkötésére vonatkozó közbeszerzési eljárást indított, amelynek célja a flandriai lakáshellyel és lakáspiaci fogyasztókkal foglalkozó átfogó tanulmány elkészítése volt. E közbeszerzési szerződés hozzáadottérték-adóval (héa) növelt becsült összege 1 400 000 euró volt.
- 9 E szerződés ajánlati felhívása a következő két odaítélési szempontról tett említést:

„1 Az ajánlat minősége (50/100) Az előkészítés, a szervezés és a helyszíni megvalósítás, valamint a kódolás és az adatok első feldolgozásának minősége. Az ajánlott szolgáltatásokat a lehető legrészletesebben kell meghatározni. Az ajánlatból egyértelműen ki kell tűnnie, hogy az ajánlattevő a szerződés egészének a teljesítését vállalni tudja (legalább 7000 mintavételi egység/legfeljebb 10 000 mintavételi egység) az előírt 12 hónapos teljesítési időtartam alatt.

2 Ár (50/100) A szerződés teljesítésének az ára az alapminta tekintetében (7 000 mintavételi egység) és a rendelkezésre bocsátott további 500 címből álló szakaszonként (héával növelt összegek).”

- 10 Négy ajánlattevő nyújtott be ajánlatot, amelyek a minőségi kiválasztásra vonatkozó jelentés szerint megfeleltek a technikai szakértelemre vonatkozó minimális követelményeknek. A 2012. március 23-i közbeszerzési jelentés a következőképpen mutatta be az ajánlatok értékelésének módszerét:

„A bizottság ezt követően értékelte az ajánlatokat.

A négy ajánlat értékelésére és egymás közötti összehasonlítására a fent hivatkozott szempontok alapján került sor. Az ajánlatok vizsgálata és értékelése mindenekelőtt a »minőség« szempont alapján történt. E tekintetben mindegyik ajánlat egyhangúlag kapott valamilyen meghatározott értékelést (magas – kielégítő – alacsony). Ezt követően az ár szempont alkalmazására került sor.

Ezen eredmények alapján végül felállították a végső sorrendet.”

- 11 Ami az első szempontot, vagyis az ajánlatok minőségére vonatkozó szempontot illeti, a közbeszerzési jelentésből kiderül, hogy a Dimarso és két másik ajánlattevő „magas” értékelést, míg a negyedik ajánlattevő „alacsony” értékelést kapott. Ami a második, vagyis az árra vonatkozó szempontot illeti, a közbeszerzési jelentés a következőket jelölte meg:

„Áttekintés:

Az alábbi áttekintés egyrészt az alapszerződés (7000 mintavételi egység), másrészt az 500 címből álló szakaszonként megvalósuló interjúk elkészítésének árát (héával növelt árak) tartalmazza.

Ajánlat	2(a) szempont – Alapmintavétel ára (N= 7000) (héával növelt ár)	2(b) szempont – További 500 mintából álló szakasz ára (héával növelt ár)
[Dimarso]	987 360,00 [euró]	69 575,00 [euró]
Ipsos Belgium NV	913 570,00 [euró]	55 457,00 [euró]
New Information & Data NV	842 607,70 [euró]	53 240,00 [euró]
Significant GfK NV	975 520,15 [euró]	57 765,40 [euró]”

- 12 E két szempont alkalmazásával a közbeszerzési jelentés a következők szerint állapította meg az ajánlattevők végső sorrendjét:

„Sorrend	Ajánlat	1. szempont	2(a) szempont	2(b) szempont
1	Ipsos Belgium	magas	913 570,00 [euró]	55 457,00 [euró]
2	Significant GfK	magas	975 520,15 [euró]	57 765,40 [euró]
3	[Dimarso]	magas	987 360,00 [euró]	69 575,00 [euró]
4	New Information & Data	alacsony	842 607,70 [euró]	53 240,00 [euró]”

- 13 A közbeszerzési szerződést a flamand régió 2012. április 11-i határozatával a flamand energia-, lakás-, városügyi és a szociális gazdaságért felelős miniszter útján az Ipsos Belgium számára ítélték oda. A Dimarso által 2012. június 14-én benyújtott kereset e határozat hatályon kívül helyezésére irányul. A felperes szerint kitűnik, hogy a megtámadott határozat az ajánlatok minőségére vonatkozó szempontot illetően az ajánlati felhívásban nem említett „magas – kielégítő – alacsony” súlyozás, illetve az árra vonatkozó szempont kapcsán megjelölt „árkomponensek” alapján vizsgálta az ajánlatokat, anélkül hogy elvégezte volna az ajánlatok megfelelő vizsgálatát, összehasonlítását és végső értékelését, figyelembe véve az ajánlattételhez szükséges dokumentációban szereplő odaítélési szempontokat, beleértve a két odaítélési szempontnak az ajánlattételhez szükséges dokumentációban egyaránt „50/100” arányban meghatározott súlyozását is.
- 14 A Raad van State (államtanács, Belgium) rámutat arra, hogy mind a 2004/18 irányelv (46) preambulumbekzdésében, mind az 53. cikkének (2) bekezdésében csak a „szempontok” és „relatív súlyozásuk” kifejezések jelennek meg, mivel az értékelési módszerről és a súlyozás szabályairól

egyáltalán nem tesznek kifejezett említést. A kérdést előterjesztő bíróság hangsúlyozza, hogy az értékelés módszerének megválasztása nem semleges, hanem éppen ellenkezőleg, meghatározó lehet az ajánlatok odaítélési szempontok alapján történő értékelésekor. E tekintetben hivatkozik az árra vonatkozó odaítélési szempontokra, amelynek keretében az ajánlatkérő szerv választhatja például vagy az arányosság szabályának alkalmazását, vagy azt, hogy a legjobb eredményt adja a legalacsonyabb ajánlatnak vagy nulla pontszámot ad a legdrágább ajánlatnak, és lineáris besorolást alkalmaz a közbelső ajánlatok tekintetében, vagy pedig azt, hogy a középrétegnek megfelelő ajánlatokat részesíti leginkább előnyben.

- 15 A 2008. január 24-i Lianakis és társai ítéletben (C-532/06, EU:C:2008:40, 38., 44. és 45. pont) a Bíróság kimondta, hogy a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szóló, 1992. június 18-i 92/50/EGK tanácsi irányelv (HL 1992. L 209., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 1. kötet, 322. o.) 36. cikkének (2) bekezdésével – amely rendelkezés lényegében megegyezik a 2004/18 irányelv 53. cikkének (2) bekezdésével – ellentétes az, ha az ajánlatkérő szerv az ajánlattételhez szükséges dokumentáció vagy a hirdetmény közzétételét követően határoz az említett dokumentumok valamelyikében említett odaítélési szempontokra vonatkozó súlyszámokról és súlyozási szabályokról, illetve alszempontokról, amennyiben ezeket a súlyszámokat és súlyozási szabályokat, valamint ezen alszempontokat az ajánlattevők korábban nem ismerték. A Bíróság így megállapította, hogy nemcsak a „súlyszámok”, hanem az „alszempontok” utólagos meghatározása is összeegyeztethetetlen az uniós jog rendelkezéseivel.
- 16 A kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy a jelen esetben felmerülő kérdés az, hogy a Bíróságnak az „alszempontokra” való ezen kiegészítő utalása egyúttal az odaítélési szempontok értékelésének módjára is vonatkozik-e, ami a súlyozási szabályokkal mutat hasonlóságot. Következésképpen nem utasítható el egyszerűen azon érvelés, amely szerint az „alszempontok” fogalmának alkalmazásával a Bíróság az értékelési módszerre is utalt. Ugyanakkor az sem egyértelmű, hogy a 2008. január 24-i Lianakis és társai ítéletből (C-532/06, EU:C:2008:40) az következik-e, hogy magát az értékelési módszert is közölni kell az ajánlattevőkkel, és még kevésbé egyértelmű, hogy ezt a módszert mindig előzetesen kell-e meghatározni. Mindenesetre levonható olyan következtetés, amely szerint, mivel az említett ítélet alapjául szolgáló ügyben feltett kérdés nem kifejezetten egy értékelési módszer utólagos meghatározására vonatkozott, annak terjedelme nem egyezik meg a jelen ügyben felmerülő kérdés terjedelmével.
- 17 A kérdést előterjesztő bíróság szerint a Bíróság nem érintette kifejezetten e kérdéskört a 2011. július 21-i Evropaiki Dynamiki kontra EMSA ítéletben sem (C-252/10 P, nem tették közzé, EU:C:2011:512), ahol a 2008. január 24-i Lianakis és társai ítéletre (C-532/06, EU:C:2008:40) utalva hangsúlyozza, hogy az alszempontok, illetve azok súlyozása alkalmazásának jogszerűségét mindig az egyenlő bánásmód elvének és az abból eredő átláthatósági követelménynek a fényében kell vizsgálni. Ezért a kérdést előterjesztő bíróság szerint ezek az ítéletek nem nyújtanak választ – vagy legalábbis semmiképpen sem egyértelmű választ – az alapügyben felmerülő azon kérdésre, hogy az ajánlatok értékelési módszerét, azaz az ezen ajánlatok értékelésére az ajánlatkérő szerv által alkalmazandó konkrét módszert szintén előzetesen közölni kell-e az ajánlattevőkkel.
- 18 E körülmények között a Raad van State (államtanács) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Úgy kell-e értelmezni a [...] 2004/18 irányelv 53. cikkének (2) bekezdését önmagában, valamint az egyenlőség és az átláthatóság európai jogi elveinek a közbeszerzési szerződések odaítélésére vonatkozó hatáskörével összhangban, hogy az ajánlatkérő szerv akkor, amikor a szempontjából gazdaságilag legelőnyösebb ajánlatot benyújtó ajánlattevőnek ítéli oda a szerződést, mindig köteles arra, hogy előre meghatározza, és a hirdetményben vagy az ajánlattételhez szükséges dokumentációban szerepeltesse azokat az értékelési módszereket vagy azokat a súlyozási szabályokat – legyenek azok bármennyire előre láthatóak, szokásosak, vagy legyen, illetve lehessen bármilyen jelentőségű –, amelyek alapján értékelni kell az ajánlatokat az odaítélési szempontok vagy alszempontok alapján,

vagy

úgy, hogy amennyiben nem áll fenn ilyen általános kötelezettség, akkor vannak olyan körülmények, mint például e súlyozási szabályok jelentősége, előreláthatóságuk hiánya vagy nem szokásos jellege, amelyek esetében e kötelezettség érvényesül?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

- 19 Kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2004/18 irányelv 53. cikkének (2) bekezdését az egyenlő bánásmód elvével és az abból eredő átláthatósági követelménnyel összhangban úgy kell-e értelmezni, hogy az ajánlatkérő szerv akkor, amikor a szempontjából gazdaságilag legelőnyösebb ajánlatot benyújtó ajánlattevőnek ítéli oda a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződést, mindig köteles arra, hogy a szóban forgó szerződésre vonatkozó hirdetményben vagy ajánlattételhez szükséges dokumentációban tájékoztassa a potenciális ajánlattevőket arról az értékelési módszerről vagy azokról a súlyozási szabályokról, amelyek alapján az ajánlatok értékelésére az e dokumentumokban közzétett odaítélési szempontok szerint sor kerül, vagy úgy, hogy amennyiben nem áll fenn ilyen általános kötelezettség, akkor e kötelezettség a szóban forgó szerződés körülményeire tekintettel is érvényesülhet.
- 20 E kérdés megválaszolásához rá kell mutatni arra, hogy amikor az ajánlatkérő szerv úgy dönt, hogy a 2004/18 irányelv 53. cikkének (2) bekezdésével összhangban a közbeszerzési szerződést a gazdaságilag legelőnyösebb ajánlatot tevőnek ítéli oda, minden egyes, a gazdaságilag legelőnyösebb ajánlat meghatározásához kiválasztott odaítélési szempont tekintetében pontosítania kell annak relatív súlyozását a hirdetményben vagy az ajánlattételhez szükséges dokumentációban. Ezeket a súlyozásokat – megfelelő maximális terjedelem megadása mellett – egy skálán lehet kifejezni. Amennyiben az ajánlatkérő szerv véleménye szerint a súlyozás bizonyítható okokból nem lehetséges, a szempontokat a hirdetményben vagy az ajánlattételhez szükséges dokumentációban, illetve versenypárbeszéd esetén az ismertetőben csökkenő fontossági sorrendben kell feltüntetnie.
- 21 Amint azt a 2004/18 irányelv (46) preambulumbekkezdése pontosítja, e követelmények célja az, hogy valamennyi ajánlattevő észszerű mértékig tájékozott legyen azon szempontok és szabályok tekintetében, amelyeket a gazdaságilag legelőnyösebb ajánlat kiválasztására alkalmazni fognak. E követelmények ezenfelül az ajánlatkérő szervek ezen irányelv 2. cikkében előírt azon kötelezettségének felelnek meg, hogy a gazdasági szereplőket egyenlő és hátrányos megkülönböztetéstől mentes bánásmódban részesítsék, és átlátható módon járjanak el.
- 22 Az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében az egyenlő bánásmód elve és az átláthatósági kötelezettség többek között azt jelenti, hogy az ajánlattevőknek egyenlő helyzetben kell lenniük az ajánlat elkészítése, valamint annak az ajánlatkérő általi elbírálása időpontjában (lásd ebben az értelemben: 2005. november 24-i ATI EAC e Viaggi di Maio és társai ítélet, C-331/04, EU:C:2005:718, 22. pont; 2016. május 24-i MT Højgaard és Züblin ítélet, C-396/14, EU:C:2016:347, 37. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 23 Így a Bíróság kimondta, hogy az egyes közbeszerzési szerződések tárgyát, valamint azok odaítélésének szempontjait világosan meg kell határozni már az odaítélésükre irányuló eljárás kezdetétől (2012. május 10-i Bizottság kontra Hollandia ítélet, C-368/10, EU:C:2012:284, 56. pont), valamint hogy az ajánlatkérő nem alkalmazhat az odaítélési szempontokra vonatkozó olyan alszempontokat, amelyeket nem ismertetett előzetesen az ajánlattevőkkel (2011. július 21-i Evropaïki Dynamiki kontra EMSA ítélet, C-252/10 P, nem tették közzé, EU:C:2011:512, 31. pont). Hasonlóképpen, az ajánlatkérő szerveknek az eljárás során mindvégig ugyanúgy kell értelmezniük az odaítélési szempontokat (2001. október 18-i SIAC Construction ítélet, C-19/00, EU:C:2001:553, 43. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 24 Főszabály szerint e követelmények értelemszerűen alkalmazandók az ajánlatkérő szervek azon kötelezettségére is, hogy a hirdetményben vagy az ajánlattételhez szükséges dokumentációban megjelöljék az egyes odaítélési szempontok „relatív súlyozását”. Így a Bíróság kimondta, hogy az ajánlatkérő nem alkalmazhat az odaítélési szempontokra vonatkozó olyan súlyozási szabályokat vagy alszempontokat, amelyeket nem ismertetett előzetesen az ajánlattevőkkel (lásd ebben az értelemben: 2008. január 24-i Lianakis és társai ítélet, C-532/06, EU:C:2008:40, 38. és 42. pont).
- 25 Konkrétan, a 2004/18 irányelv 53. cikke (2) bekezdésének harmadik albekezdésében foglalt rendelkezésekre figyelemmel a közbeszerzési eljárás kezdetétől egyértelműen rögzíteni kell az egyes odaítélési szempontok relatív súlyozását, hogy az ajánlattevők objektíven felmérhessék, hogy az egyes odaítélési szempontok az ajánlatkérő szerv általi későbbi értékelésükkor ténylegesen milyen jelentőséggel bírnak a többi szemponthoz képest. Hasonlóképpen, az eljárás egésze során nem változtatható az egyes odaítélési szempontok relatív súlyozása.
- 26 Ugyanakkor a Bíróság elismerte, hogy az ajánlatkérő szervek az ajánlattételi határidő lejárta után is meghatározhatnak a – lényegében a korábban az ajánlattevők tudomására hozott szempontoknak megfelelő – alszempontokra vonatkozó súlyszámokat három feltétel teljesülése esetén, vagyis ha az említett utólagos meghatározás először is nem módosítja a szerződés odaítélésének az ajánlattételhez szükséges dokumentációban vagy a hirdetményben meghatározott szempontjait, másodszor, nem tartalmaz olyan elemeket, amelyek ismerete az ajánlat elkészítésének időpontjában befolyásolhatta volna annak elkészítését, és harmadszor, nem olyan szempontok figyelembevételével született meg, amelyek hátrányosan megkülönböztethetik bármelyik ajánlattevőt (lásd: 2011. július 21-i Evropaiki Dynamiki kontra EMSA ítélet, C-252/10 P, nem tették közzé, EU:C:2011:512, 33. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 27 Ugyanakkor sem a 2004/18 irányelv 53. cikkének (2) bekezdése, sem ezen irányelv más rendelkezése nem állapít meg olyan kötelezettséget az ajánlatkérő szervvel szemben, amely szerint a hirdetményben vagy az ajánlattételhez szükséges dokumentációban való közzététel útján a potenciális ajánlattevők tudomására kellene hoznia az ajánlatkérő szerv által az ajánlatok konkrét értékelésére és rangsorolására – a szerződés odaítélési szempontjaira, valamint e szempontoknak a szóban forgó szerződésre vonatkozó dokumentációban előzetesen megállapított relatív súlyozására tekintettel – alkalmazott értékelési módszert.
- 28 Ilyen általános kötelezettség egyébiránt a Bíróság ítélkezési gyakorlatából sem vezethető le.
- 29 A Bíróság ugyanis kimondta, hogy feladatának ellátása során a bírálóbizottságnak bizonyos szabadsággal kell rendelkeznie, és így – a hirdetményben vagy az ajánlattételhez szükséges dokumentációban megállapított odaítélési szempontok módosítása nélkül – megszervezheti a benyújtott ajánlatok vizsgálatára és értékelésére vonatkozó munkáját (lásd: 2011. július 21-i Evropaiki Dynamiki kontra EMSA ítélet, C-252/10 P, nem tették közzé, EU:C:2011:512, 35. pont).
- 30 Ez a szabadság gyakorlati megfontolásokkal is igazolható. Az ajánlatkérő szervnek rendelkeznie kell azzal a lehetőséggel, hogy az eset körülményeihez igazítsa az ajánlatok értékelésére és rangsorolására alkalmazott értékelési módszert.
- 31 A 2004/18 irányelv 2. cikkében a közbeszerzési szerződések odaítélése tekintetében előírt elveknek megfelelően, és a részrehajlás kockázatának elkerülése érdekében főszabály szerint nincs lehetőség arra, hogy az ajánlatok konkrét értékelésére és rangsorolására az ajánlatkérő szerv által alkalmazott értékelési módszert az ajánlatok ajánlatkérő szerv általi felbontását követően határozzák meg. Ugyanakkor abban az esetben, ha – amint arra a belga kormány rámutat – e módszer meghatározása bizonyítható okokból nem lehetséges az említett felbontást megelőzően, úgy nem róható fel az ajánlatkérő szervnek, hogy e módszert csak az ajánlatok tartalmának az említett szerv vagy annak bírálóbizottsága általi megismerését követően határozta meg.

- 32 Mindenesetre a közbeszerzési szerződések odaítélésére irányadó említett elveknek, illetve a jelen ítélet 24. és 25. pontjában szereplő megállapításoknak megfelelően az értékelési módszer ajánlatkérő szerv általi, a hirdetmény vagy az ajánlattételhez szükséges dokumentáció közzétételét követő meghatározása nem vonhatja maga után az odaítélési szempontoknak vagy azok relatív súlyozásának a megváltoztatását.
- 33 A jelen esetben felmerül a kérdés, hogy az alapeljárásban szóban forgó odaítélési eljárás során betartották-e a 2004/18 irányelv 53. cikkének (2) bekezdéséből fakadó kötelezettségeket, tekintettel arra, hogy egyrészt az ajánlatkérő szerv mindössze két odaítélési szempontot – nevezetesen a minőséget és az árat – jelölt meg az ajánlati felhívásban, mindkettő esetében az „50/100” arány feltüntetésével, és másrészt a bírálóbizottság a „magas – kielégítő – alacsony” skálát alkalmazta az ajánlatok minőségére vonatkozó szempont értékelésére, míg az árral kapcsolatos odaítélési szempont tekintetében semmilyen skálát nem alkalmazott.
- 34 E tekintetben rá kell mutatni arra, hogy a kérdést előterjesztő bíróság által az előzetes döntéshozatal iránti kérelemben megjelöltek szerint az „50/100” arány kétszeri feltüntetése azt jelenti, hogy a két odaítélési szempont azonos jelentőséggel bír.
- 35 Kitűnik azonban, hogy az ajánlattevőknek a gazdaságilag legelőnyösebb ajánlat kiválasztása céljából való rangsorolásakor ez az eljárás – az odaítélési szempontoknak az „50/100” arányszámmal előírt relatív súlyozásának betartása mellett – nem volt alkalmas arra, hogy tükrözze az ajánlataik minőségének az ajánlatok árával szembeni különbségeit. Konkrétan, úgy tűnik, hogy ez az eljárás befolyásolhatta az árral kapcsolatos szempontot azzal, hogy annak meghatározó súlyt biztosított a jelen ítélet 33. pontjában említett minőségi skála alapján rangsorolt ajánlatokhoz képest. A kérdést előterjesztő bíróság feladata annak vizsgálata, hogy az ajánlatkérő szerv az ajánlatok értékelése során valóban betartotta-e az ajánlati felhívásban közzétett egyes odaítélési szempontok relatív súlyozását.
- 36 Jóllehet az ajánlatkérő szervnek lehetősége van arra, hogy valamely odaítélési szempontot egy skála mentén értékeljen, anélkül hogy azt közzétette volna az ajánlati felhívásban vagy az ajánlattételhez szükséges dokumentációban, ugyanakkor a jelen ítélet 32. pontjában megállapítottaknak megfelelően e skála alkalmazása nem vonhatja maga után az említett dokumentációban közzétett odaítélési szempontok relatív súlyozásának a megváltoztatását.
- 37 Következésképpen a fenti megfontolások összességéből az következik, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2004/18 irányelv 53. cikkének (2) bekezdését az egyenlő bánásmód elvével és az abból eredő átláthatósági követelménnyel összhangban úgy kell értelmezni, hogy az ajánlatkérő szerv akkor, amikor a szempontjából gazdaságilag legelőnyösebb ajánlatot benyújtó ajánlattevőnek ítéli oda a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződést, nem köteles arra, hogy a szóban forgó szerződésre vonatkozó hirdetményben vagy ajánlattételhez szükséges dokumentációban tájékoztassa a potenciális ajánlattevőket az ajánlatkérő szerv által az ajánlatok konkrét értékelésére és rangsorolására alkalmazott értékelési módszerről. Ugyanakkor az említett módszer nem vonhatja maga után az odaítélési szempontoknak vagy azok relatív súlyozásának a megváltoztatását.

A költségekről

- 38 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (negyedik tanács) a következőképpen határozott:

Az építési beruházásra, az árubeszerzésre és a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szóló, 2004. március 31-i 2004/18/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 53. cikkének (2) bekezdését az egyenlő bánásmód elvével és az abból eredő átláthatósági követelménnyel összhangban úgy kell értelmezni, hogy az ajánlatkérő szerv akkor, amikor a szempontjából gazdaságilag legelőnyösebb ajánlatot benyújtó ajánlattevőnek ítéli oda a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződést, nem köteles arra, hogy a szóban forgó szerződésre vonatkozó hirdetményben vagy ajánlattételhez szükséges dokumentációban tájékoztassa a potenciális ajánlattevőket az ajánlatkérő szerv által az ajánlatok konkrét értékelésére és rangsorolására alkalmazott értékelési módszerről. Ugyanakkor az említett módszer nem vonhatja maga után az odaítélési szempontoknak vagy azok relatív súlyozásának a megváltoztatását.

Aláírások